

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАЦІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність Н1 Агрономія

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2
від “23” вересня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сільськогосподарська меліорація
Викладач	Турак Олег Юрійович
Контактний телефон	(0342)59-61-72
E-mail викладача	oleg.turak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	2/2
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно або дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

<p>Дисципліна «Сільськогосподарська меліорація» – є вибірковою дисципліною для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н1 «Агрономія». Висвітлює основи зрошувальних і осушувальних меліорацій, режим зрошення і технологій поливу сільськогосподарських культур, осушувальні та осушувально-зволожувальні меліорації, меліорації заболочених земель, спеціальні види осушення, культуртехнічні меліорації.</p>
<p>Метою вивчення дисципліни «Сільськогосподарська меліорація» є набуття здобувачами теоретичних знань та практичних навиків щодо використання основних меліоративних робіт у сільськогосподарському виробництві. Завданнями вивчення дисципліни є навчити студентів проводити обґрунтування меліоративних заходів щодо впливу на родючість ґрунтів шляхом створення та підтримки оптимального для рослин водного, повітряного, поживного, сольового та теплового режимів ґрунтів із забезпеченням екологічної рівноваги, технічно, економічно грамотно оцінювати розроблені та використані рішення, які забезпечують ефективне використання меліорованих земель.</p>
<h3>4. Програмні компетентності та результати навчання</h3>
<h4>Інтегральна компетентність</h4>
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<h4>Загальні компетентності (ЗК)</h4>
<p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.</p> <p>ЗК10. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
<h4>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</h4>

СК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки.

СК3. Знання та розуміння основних біологічних та агротехнологічних концепцій, правил, і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

СК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання

ПРН6. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

ПРН9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів ізбереженням природного різноманіття.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

ПРН18. Працювати самостійно, досягати ефективних результатів у стислий термін, а також проектувати та організовувати технологічні процеси вирощування сільськогосподарських культур.

5. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
2	Н1 Агрономія	2	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин
-------------	------------------------

	лекції	заняття	сам. роб
Основні відомості про меліорацію – історія, сучасний стан, перспективи.	2		6
Водний режим активного шару ґрунту і його регулювання.	2	2	4
Основні відомості про зрошення і зрошувальні системи. Режим зрошення сільськогосподарських культур.	2	2	6
Способи і техніка поливу сільськогосподарських культур. Заходи щодо попередження та боротьби з засоленням і заболоченням зрошувальних систем	2	2	10
Основні відомості про осушення та осушувальні меліорації.	2	2	4
Режим осушення земель.	2	2	10
Осушувальна система та її елементи.	2	2	10
Осушувальні системи Івано-Франківської області, їх стан та використання.	2	2	10
ЗАГ.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів ЗО отримує під час проведення практичних занять; 50 балів здобувач освіти отримує за складання заліку.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 3 завдань кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Практичні заняття	При оцінюванні практичних занять враховується: рівень теоретичної підготовки та виконання завдань для СРС, розуміння мети та завдання роботи, самостійність та акуратність виконання і оформлення роботи, якість отриманих результатів, заповнення таблиць, виконання малюнків тощо, логічність та грамотність зроблених висновків.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав ЗО. Здобувач освіти допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови виконання усіх запланованих видів робіт та отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна	Політика дисципліни передбачає дотримання правил
------------	--

добросесність	поведінки ЗО і викладачів, передбачених Кодексом честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Відвідування занять	ЗО зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку ЗО зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.

8.Рекомендована література

1. Гончаров С.М., Потоцький Г.С., Ковальов В.С. та ін. Сільськогосподарські меліорації : навчальний посібник. К. Вища школа. 1991. 286 с.
2. Гурин В.А., Степаненко М.П., Степаненко М.Г. Технологія зрошування: навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 242 с.
3. Кравченко В.П., Герасименко П. І., Порицький Г.О. Меліорація з основами геодезії: навчальний посібник. К.: Вища школа, 1983. 264 с.
4. Кирилюк М.І та ін. Основи гідромеліорації : навч. посіб. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці :Технодрук, 2014. 220 с.
5. Мазур В.А., Липовий В.Г., Мордванюк М.О. Методика наукових досліджень в агрономії : навч. посіб. : Вінниця. Твори, 2020. 204 с.
6. Рокочинський А.М. та ін.. Основи гідромеліорацій : навч. посіб. для студентів ВНЗ : європ. кредит.-трансфер. Система. Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне : НУВГП, 2014. 254 с.
7. Савосько В.М. Меліорація та фіторекультивация земель : навч. посібник. Криворіз. держ. пед. ун-т. Кривий Ріг, 2011. 187 с.
8. Ушкаренко В.О. Зрошуване землеробство : підручник. К. : Урожай, 1994. 326 с.
9. Ушкаренко, В. О., Ушкаренко Т. П., Петрова К. В. Шляхи інтенсивного використання зрошуваних земель : підручник. Херсон, 2002. 40 с.
10. Юхновський В.Ю., Шевченко О.В., Дудурець С.М. та ін.. Гідротехнічні меліорації лісових земель. К. : Арістей, 2007. 252 с.
- 11.Аверчев О. В. Круп'яні культури в агроеліоративному полі рисової сівозміни:навчальний посібик. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2008. 158 с.
12. Лозовіцький П.С. Меліорація ґрунтів та оптимізація ґрунтових процесів : підручник . ВПП. «Рута». Житомир, 2014. 528 с.
13. Сільськогосподарська меліорація : метод. рекомендації до практ. роб. : для студ. спец. 201 - Агрономія / [уклад. : Г. А. Кулик, В. О. Малаховська] ; М-во освіти та науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. загального землеробства. - Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 58 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії

аграрних наук України – dir@dnsgb.kiev.ua

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського –
nlu@csl.freenet.kiev.ua

3. Сайт Відділення служби аналізу світового сільськогосподарського виробництва при Міністерстві сільського господарства уряду США (<http://www.fas.usda.gov/pecad>).

4. ВОДНО-МЕЛІОРАТИВНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ <http://agrofoundation.lviv.ua/>

5. Системи краплинного зрошення України
www.ua.all.biz/uk/buy/goods/?group=1081355